

Naturinventering av Kronoparken i Oskarshamns kommun

Konsultrapport
26 januari 2007
Författare: Jan Henriksson

Amalina Natur och Miljökonsult
Åldersbäck Tallebo, 593 93 Västervik
www.amalina.se info@amalina.se
070 - 660 32 43

© Amalina Natur och Miljökonsult, Svensk Kärnbränslehantering AB och Oskarshamns kommun januari 2007

Samtliga foton är tagna av Jan Henriksson

Kartorna är framtagna i samarbete med Oskarshamns kommun

Amalina Natur och Miljökonsult
Åldersbäck Tallebo
593 93 Västervik
070 – 660 32 43
info@amalina.se
www.amalina.se

På uppdrag av

Svensk Kärnbränslehantering AB
Simpevarp
572 95 Figeholm
www.skb.se

Sammanfattning

Denna rapport är resultatet av en naturinventering av den sk Kronoparken utanför Oskarshamn. Arbetet är utfört av Jan Henriksson, Amalina Natur och Miljökonsult på uppdrag av Svensk kärnbränslehantering AB. Inventeringen är utförd under november och december 2006.

Syftet med inventeringen har varit att få fram kunskapsunderlag om det aktuella områdets natur och göra en naturvärdesbedömning av identifierade intressanta biotoper. Rapporten skall sedan ligga till grund för Oskarshamns kommuns detaljplanering av ny industrimark. Inventeringen kommer även att kunna ligga till grund för den miljökonsekvensutredning som skall tas fram för en eventuell nydragningen av riksväg 23.

Inventeringen har bestått av två delar, den ena delen i att klarlägga områdets kända biologiska och sociala naturvärden. Detta har gjorts genom kontakter med myndigheter och lokala naturvårdsorganisationer och en mindre litteraturstudie. Den andra delen har bestått av en fältinventering. Fältinventeringen syfte har dels varit, att om möjligt hitta fler, tidigare okända värdefulla naturmiljöer och dels att kunna beskriva, värdera och avgränsa både de nya och de tidigare kända områdena utifrån nuvarande förutsättningar. Fältinventeringen har genomförts på senhösten. Detta har medfört att fokus vid bedömningen av biologiska naturvärden varit på förutsättningar för biologisk mångfald i form av t ex strukturer och funktioner och inte på arter. Vid värderingen av de biologiska naturvärdena har en fyrgradig skala, klass 1 till klass 4 nyttjats.

Inventeringen visar att det i området finns flera delar som tidigare uppmärksammats ha höga naturvärden. Det gäller ett område kring Applerumsån med skog och våtmarker som klassats i klass 2 i länsstyrelsens naturvårdsprogram. Våtmarkerna kring ån hade redan tidigare uppmärksammats vid den länsövergripande våtmarksinventeringen. Skogsstyrelsen (fd Skogsvårdsstyrelsen) har identifierat en nyckelbiotop och tre objekt med naturvärden i samband med den genomförda nyckelbiotopsinventeringen. I den skogsvårdsplan som Skogsstyrelsen tagit fram finns några bestånd som bedömts ha höga biologiska naturvärden och några som bedömts ha höga sociala naturvärden. Från flera håll har framkommit att området generellt sett har ett högt socialt naturvärde.

Fältinventeringen har bekräftat de tidigare kända naturvärdena. En revidering av gränser har gjorts. Högst biologiska naturvärde bedöms området kring Applerumsån ha, klass 2, område av regionalt värde. Området har dels en intressant flora, dels finns flera skogsmiljöer med höga naturvärden och dels har ån i sig själv tillsammans med omgivande våtmarker ett högt värde. Tre områden i närheten av Oskarshamns sjukhus har visat sig ha relativt höga värden, två har fått klass 3 och ett har fått klass 4. I sydöst finns ett område med äldre tallskog och flera odikade våtmarker, klass 3. I väster finns ett större område där inslaget av både ung och gammal asp är relativt stort. Då asparna bedöms kunna hysa intressanta arter har området i sin helhet klassats i klass 4. Utöver detta finns ett par mindre skogsbestånd också i klass 4.

När det gäller de sociala naturvärdena har studien visat att stora delar av området nyttjas frekvent av rörligt friluftsliv. Detta beror på det omfattande systemet av stigar och grusvägar som finns. Närheten till bostadsområden och sjukhuset gör att det nås enkelt för de närboende. Speciellt höga värden bedöms området sydväst om sjukhuset ha liksom området kring skjutbanan i väster.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Inledning	5
2. Uppdragets genomförande	5
2.1 <i>Kunskapsutredning</i>	5
2.2 <i>Fältinventering</i>	5
2.3 <i>Rapportsammanställning</i>	5
3. Kronoparken	6
3.1 <i>Läge</i>	6
3.2 <i>Fastigheter</i>	6
3.3 <i>Naturförhållanden</i>	7
3.4 <i>Vegetation</i>	7
3.5 <i>Fauna</i>	8
3.6 <i>Kulturmiljö</i>	9
4. Tidigare naturvärdesbedömningar	9
4.1 <i>Länsstyrelsens naturvårdsprogram</i>	9
4.2 <i>Länsstyrelsens våtmarksinventering</i>	10
4.3 <i>Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering</i>	10
4.4 <i>Skogsbruksplanen</i>	11
5. Biologiskt intressanta områden	11
6. Områdets sociala naturvärden	17
7. Referenser	19
7.1 <i>Litteratur</i>	18
7.2 <i>Internet</i>	19
7.3 <i>Kontaktade personer</i>	19

1. Inledning

Denna naturinventering av den sk Kronoparken utanför Oskarshamn är utförd av Jan Henriksson, Amalina Natur och Miljökonsult under november och december 2006.

Bakgrunden till naturinventeringen är att Oskarshamns kommun arbetar med en fördjupad översiktplan över området. Planens syfte är att planera för industriområden och därigenom möta den efterfrågan som finns på ny industrimark. Kommunen planerar även för en ny dragning av riksväg 23. Denna nya dragning kommer i så fall att gå igenom Kronoparken.

Syftet med naturinventeringen är att få fram kunskapsunderlag om det aktuella områdets natur och göra en naturvärdesbedömning. Rapporten kommer sedan att ligga till grund för kommunens detaljplanering. Inventeringen kommer även att kunna ligga till grund för den miljökonsekvensutredning som skall tas fram för nydragningen av riksväg 23.

2. Uppdragets genomförande

2.1 Kunskapsutredning

Inledningsvis togs kontakter med myndigheter och ideella naturvårdsrörelser för att få in kända uppgifter om områdets biologiska och sociala naturvärden. Länsstyrelsen i Kalmar län (Lindquist muntl och i brev) gav uppgifter som länsstyrelsen hade om området (bl a om våtmarksinventeringen). Från Oskarshamns kommun erhöles bl a kopior av den aktuella skogsbruksplanen. Skogsstyrelsens Högsby-distrikt (fd Skogsvårdsstyrelsen) skickade över underlag från nyckelbiotopsinventeringen (Wadstein 1999a, 1999b, 1999c & 1999d) och bidrog med detaljkunskap om området (Lennartsson muntl.). Från ArtDatabanken erhöles uppgifter om rödlistade arter från området. Aktiva i Döderhults naturskyddsförening (Lihnell-Järnhester muntl.) och Oskarshamns fågelklubb (Brenander muntl & Torstensen muntl.) tipsade om en del kvaliteter.

2.2 Fältinventering

Utöver insamlande av befintlig kunskap genomfördes en översiktlig fältinventering av området. Syftet med fältinventeringen var dels att om möjligt hitta fler, tidigare okända värdefulla naturmiljöer och dels att kunna beskriva, värdera och avgränsa både de nya och de tidigare kända områdena utifrån nuvarande förutsättningar. Fältbesöken genomfördes huvudsakligen under några dagar i månadsskiftet oktober/november. Detta är sent på säsongen vilket innebar att en stor del av områdets fåglar sedan länge flyttat söderut och att de flesta kärlväxter vissnat. Fokus vid bedömningen av biologiska naturvärden har därför varit på förutsättningar för biologisk mångfald i form av t ex strukturer (som död ved och gamla träd) och funktioner (t ex opåverkad hydrologi) och inte på arter. Fältinventeringen inleddes med en mycket översiktlig genomgång av området. Därefter genomfördes fördjupade studier i intressanta lokaler. Vid ett inventeringstillfälle följde Björn Hellqvist med ut och bistod med sina kunskaper.

2.3 Rapportsammanställning

Resultatet från utredningen om befintlig kunskap och från fältinventeringen har sammanställts i föreliggande tapport. De objekt som bedömts ha ett naturvärde har delats in efter en fyrgradig skala där klass 1 är högsta värdet.

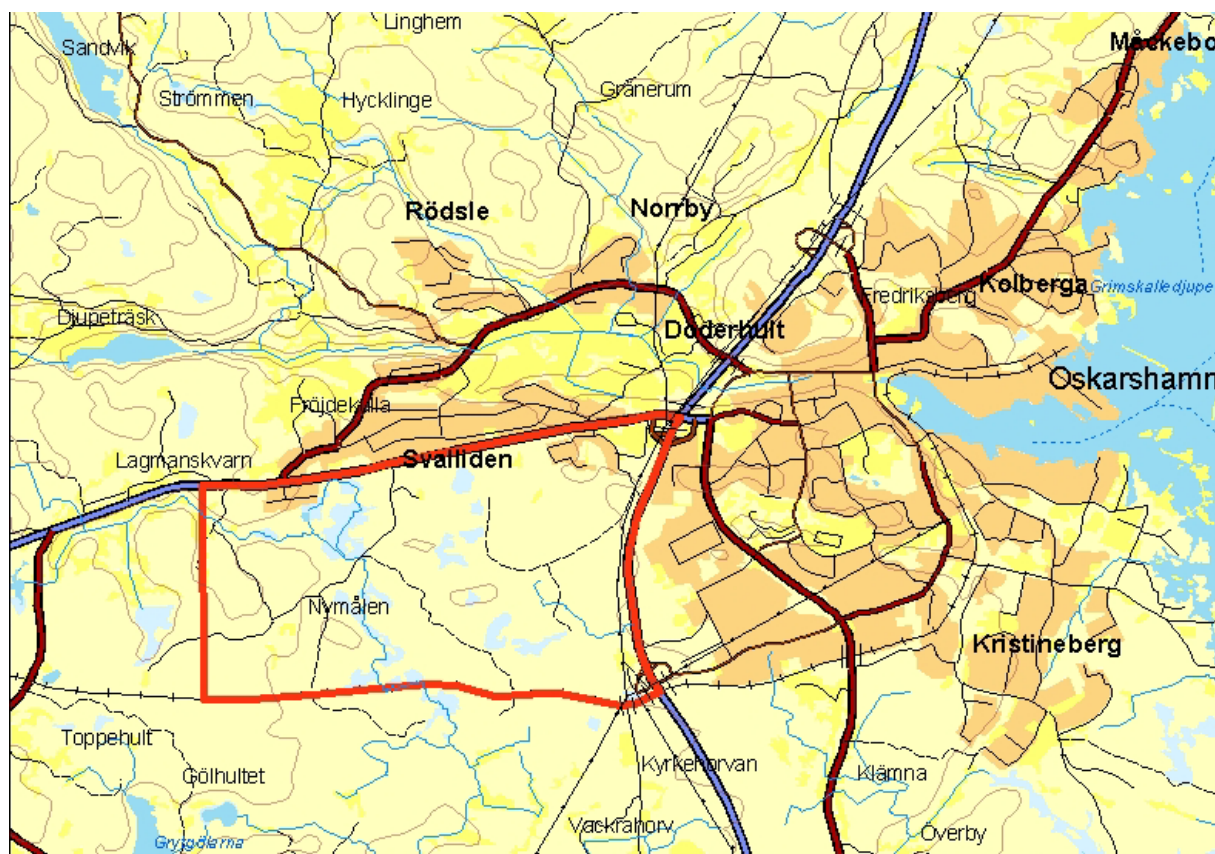
- Klass 1 = Område som bedöms vara av nationellt intresse
- Klass 2 = Område som bedöms vara av regionalt intresse
- Klass 3 = Område som bedöms vara av kommunalt intresse
- Klass 4 = Område som bedöms vara av lokalt intresse

Vid bedömningen har bl a hänsyn tagits till storlek, biologiskt innehåll, påverkansgrad, ovanlighet och tidigare bedömningar.

3. Kronoparken

3.1 Läge

Det aktuella området, den s k Kronoparken ligger några kilometer väster om Oskarshamn centrum. I norr avgränsas området av riksväg 23, i söder av järnvägen från Oskarshamn, i öster av E22:an och i väster av en nord-sydlig linje cirka 450 meter väster om Svallidens industriområde. Totalt är utredningsområdet ca 550 hektar stort.

Karta 1. Utredningsområdet Kronoparken ligger strax väster om Oskarshamns centrum, innanför det rödmarkerade området.

3.2 Fastigheter

Huvudparten av området består av fastigheterna Döderhult 1:1 och Döderhult 2:3, båda ägda av Oskarshamns kommun. Utöver dessa finns enstaka mindre fastigheter i den västra delen, liksom flera fastigheter i Svallidens industriområde. I nordost finns bostadsområdet Tratten

som består av flertalet villafastigheter, samt Oskarshamns sjukhusområde som ägs av landstinget i Kalmar län.

3.3 Naturförhållanden

Det aktuella området domineras av barrskogar med spridda mindre våtmarker. Igenom området rinner Applerumsån vilken omges av en del våtmarker, se **foto 1** nedan. I skogen finns några bostadshus med tomtmark. I anslutning till ett par av dessa finns öppna betesmarker. Utöver naturmark finns ett industriområde, Svalliden, bostadsområdet Tratten med Oskarshamns sjukhus. I öster finns en bred kraftledningsgata med en transformatorstation.

Foto 1. Applerumsån rinner genom Kronoparken. Ån kantas bland annat av lövträd.

3.4 Vegetation

Områdets skogar består till stor del av yngre skog, ungskogar och hyggen, se **foto 2** nedan. Tall är det dominerande trädslaget. I vissa partier är förekomsten av yngre björk stor. Nära riksväg 23 finns partier som till stor del består av ädellövträd, främst ek. I anslutning till Applerumsån finns även klubbalsdominerande bestånd. Spritt i skogen och utmed Applerumsån finns våtmarker. Vegetationen på dessa har inte närmare undersökts men de bedöms typiska för regionen.

Hela Oskarshamns kommun kärlväxtflora är kartlagd mellan 1978 och 1995 och resultatet publicerades i *Floran i Oskarshamns kommun* ett par år senare (Rühling 1997). I floran finns bl a en del uppgifter om fyndorter liksom utbredningskartor för sällsyntare arter. Ur utbredningskartorna kan man konstatera att följande lite ovanligare arter förekommer i Kronoparken: stor ängssyra (Karta 21), ryssgubbe (Karta 62), strandviol (Karta 114) som växer ”rikligt längs Applerumsån”, backtrift (Karta 122), blåeld (Karta 127), färgkulla (Karta

149) och taggsallat (Karta 156) som är påträffad på utfyllnadsmark på Svallidens industriområde. I texten anges t ex fynd av hybriden mellan ängsviol och strandviol (sid 203) och luddvicker (sid 187). Uppgifter om rödlistade arter har inhämtats från ArtDatabanken. Lägesbestämningen av de flesta artfynden var av dålig kvalitet. Detta har medfört att det varit svårt att knyta dem till en exakt plats. Två fynd ligger dock inom utredningsområdet, det är ett fynd av ryl och ett fynd av luddvicker.

Foto 2. En typisk skogsmiljö i Kronoparken bestående av yngre tallskog med stort inslag av björk.

I stort sett saknas uppgifter om områdets kryptogamflora. Blåmossa noterades vid skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering (Wadstein 1999c). Vid årets fältinventering konstaterades att det växer en del matsvampar i området, bland de arter som sågs märks trattkantareller, kantareller, granblodriska, blek taggsvamp, stensopp och smörsopp. På flera ställen sågs den oätliga motaggsvampen. Det är en art som anges vara en god indikatorart för skyddsvärda tallskogsmiljöer och som nyttjas vid Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering (Nitare 2000).

3.5 Fauna

I samband med fältinventeringen noterades ett antal typiska fågelarter för regionen, arter som huvudsakligen finns här året runt. Dessa var: gräsand, sparvhök, spillkråka, gröngöling, större hackspett, rödvingetrast, björktrast, dubbeltrast, koltrast, talgoxe, svartmes, blåmes, talltita, nötväcka, skata, nötskrika, kaja, korp, kråka, pilfink, bofink, bergfink, grönfink, grönsiska, domherre, obestämd (troligen mindre) korsnäbb och gulsparv. I det material som länsstyrelsen skickade över (Lindquist i brev) och det från ArtDatabanken är följande arter noterade i ett område om 5x5 km där Kronoparken ingår: bivråk, mindre strandpipare, storspov, skogsduva, mindre hackspett, göktyta, nötkråka och ortolansparv. Björn Hellqvist (muntl.) som vid

flertalet tillfällen studerat fågelfaunan i området har bl a noterat följande lite ovanligare arter under häckningstid: skogsduva, hornuggla, kattuggla, nattskär, mindre hackspett, gärdssmyg och härmsångare. Han bedömer att samtliga även häckar i området.

När det gäller fiskfaunan i Applerumsån är den dåligt dokumenterad. Indikationer finns på att flodnejonöga kanske hör till åns fauna. Det är långt ifrån säkert att det berör den del av ån som ligger inom utredningsområdet, då det finns vandringshinder. Åns mynningsområde till Östersjön har ett mycket högt värde som reproduktionslokal, men ligger utanför utredningsområdet. (Borger i brev)

Varken däggdjursfaunan eller grod- och kräldjursfaunan har studerats närmare. Vid inventeringen noterades ett par älgar och naturligtvis finns arter som rödrev, fälthare, rådjur, ekorre bland däggdjuren och huggorm, snok, skogsödl, åkergroda och padda bland grod- och kräldjuren

Endast en uppgift har hittats som berör områdets lägre fauna. Tidigare skall nämligen flodkräfta ha funnits i området, men skall ha utgått (Borger i brev). Årstiden för fältinventeringen innebar att den lägre faunan inte studerades närmare. Ett fynd av gnagspår efter en relativt ovanlig art noterades dock i anslutning till sjukhuset. I barken till en gammal tall noterades tydliga ovala spår vilka artbestämdes till svart praktbagge (Ehnström & Axelsson 2002).

3.6 Kulturmiljö

En kulturmiljöanalys har under året genomförts i området (Lundqvist 2006). I denna kan man bl a läsa att området varit bebott under mycket lång tid och att det funnits flera kvarnar i Applerumsån.

4. Tidigare naturvärdesbedömningar

4.1 Länsstyrelsens naturvårdsprogram

Länsstyrelsen i Kalmar län har tagit fram ett regionalt naturvårdsprogram som publicerades 1997 (Forslund 1997). I planen redovisas områden som av en eller annan anledning bedöms ha ett särskilt stort värde. Dessa områden har delats in i tre klasser:

- Klass I – högsta naturvärde
- Klass II – mycket höga naturvärden
- Klass III – höga naturvärden

Av de områden som tas upp i planen berör ett det aktuella området. Det är objekt nr 66 i Oskarshamns kommun – Applerumsån. Områdets geografiska utbredning framgår av **karta 2** nedan. Objektet beskrivs på följande sätt:

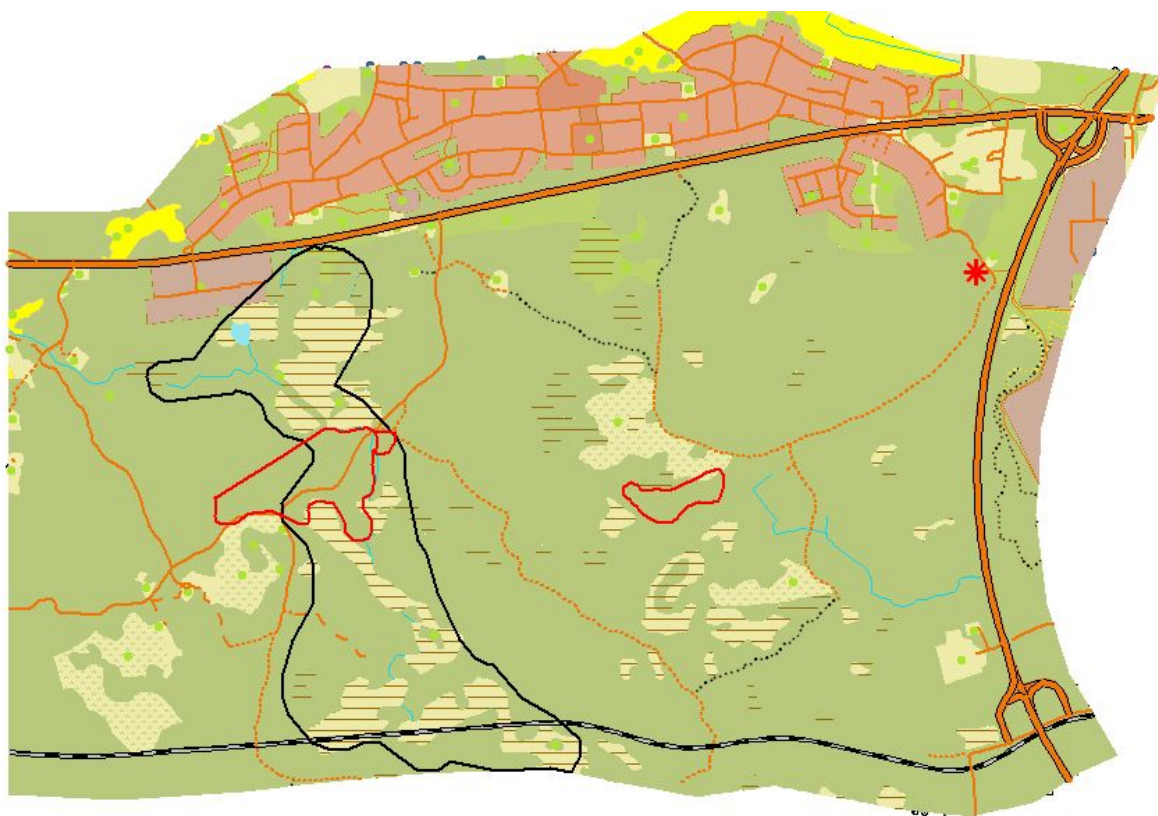
”Denna del av Applerumsån är omväxlande med forsande avsnitt, al- och askkärr samt en rik högrötsflora. Den sällsynta strandviolen uppträder här i massförekomst. Sjöranunkel växer i åfåran. Andra växter som är typiska för området är ängsruta och hampflockel. Förutom strandkärr finns här fattigkärr, små skvattramtallmossar och blandmyrar. Kallgräs är en karaktärsart. På något ställe kan man hitta den sällsynta kärrspiran. Mellan myrarna ligger hållmarker, ofta med ung tallskog.”

4.2 Länsstyrelsens våtmarksinventering

I slutet av 1970-talet genomförde länsstyrelsen en länstäckande inventering av våtmarker. Resultatet finns publicerat på Internet (www-vmi.slu.se). Ett objekt berör det aktuella utbredningsområdet *Mader utmed Appelrumsån 4 km SO Oskarshamn* med objekts ID H05G9H01. Objektet är 22 ha stort och är klassat i Klass 3. Resultatet från våtmarksinventeringen har legat till grund för naturvårdsprogrammet och dess klassning. Avgränsningen av våtmarken ligger därför inom det område som klassats i klass II i naturvårdsprogrammet.

4.3 Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering

Skogsvårdsstyrelsen (numera Skogsstyrelsen) har genomfört en inventering av skogsmark för att kartlägga var det finns skogar med höga naturvärden. Vid inventeringen noterades en nyckelbiotop (Wadstein 1999d) och tre objekt med naturvärden (Wadstein 1999a, 1999b & 1999c) inom det aktuella området. Områdenas läge framgår av **karta 2** nedan.

Karta 2. Det svartmarkerade området utgörs av Klass II objektet Appelrumsån enligt Länsstyrelsen i Kalmar läns naturvårdsplan. De rödmarkerade områdena är de tre objekten med naturvärde enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering och den röda "stjärnan" visar läget för nyckelbiotopen.

4.4 Skogsbruksplanen

Skogsvårdsstyrelsens (numera Skogsstyrelsen) har tagit fram en skogsbruksplan för den del av området som ägs av Oskarshamns kommun. I denna finns ett antal bestånd som fått vad man skulle kunna kalla naturvårdsklassning. Klassningen innebär att bestånden antingen skall lämnas orörda eller skötas så att de utpekade värdena utvecklas eller bevaras. Den hänsyn som tas är till landskapsvård (landskapsbild), friluftsliv och naturvård (biologisk mångfald). Beståndens läge framgår av **karta 3** nedan.

Karta 3. Områden med naturvårdsklassning enligt skogsbruksplanen för området. **Rött** är områden som skall skötas med hänsyn till **landskapsvård**, **blåa** med hänsyn till **friluftslivet** och **gröna** med hänsyn till **biologisk mångfald**.

5. Biologiskt intressanta områden

Här nedan följer en sammanställning av de biologiskt intressanta naturområden som identifierats. Deras läge och utbredning finns redovisade i **karta 3** nedan.

1 Området kring Applerumsån

Klass 2

Beskrivning: Detta område består av Applerumsån med omgivande skogar och våtmarker. Ån rinner delvis stilla och delvis i mer forsande avsnitt. Längs ån finns delar med lövskogskärr samt bitvis en rik högrötsflora. Vid den bro som passerar över ån i den centrala delen av området finns ett klubbkärr, se **foto 3** nedan, som skogsstyrelsen klassat som ett område med naturvärde. Bitvis finns en hel del död lövved längs ån. I åfåran växer sjöranunkel och det skall finnas en massförekomst av strandviol. Bland andra växter som är typiska för området märks ängsruta och hampflockel. Utöver strandkärr ingår fattigkärr, mindre skvattramtallmossar och blandmyrar. I anslutning till alkärret ovan finns ytterligare ett område som klassats som ett objekt med naturvärde av Skogsstyrelsen. Det är en

barrskogsmiljö som ligger på båda sidorna av en skogsbilväg. Mellan ån och skogsbilvägen består skogen av en barrblandskog och på andra sidan vägen av en tallskog. I tallskogen finns flera gamla tallar, äldre än 150 år. Tyvärr föll ett relativt stort antal tallar i samband med den kraftiga stormen (Gudrun) i januari 2005, träd som därefter avverkats och körts bort. Även i övrigt finns det en del barrskogsbestånd i området, dessa skall delvis ses som en skyddszon mot ån och våtmarkerna. Längst i norr finns en hagmark som omges av skog som är opåverkad av sentida skogsbruksåtgärder.

Avgränsning: Området sträcker sig från riksväg 23 i norr till järnvägen i söder. Det delar med andra ord Kronoparken i två delar. Avgränsningen skiljer sig delvis ifrån den som länsstyrelsen har gjort (Forslund 1997). Detta beror på att länsstyrelsens avgränsning troligen har gjorts utan någon nyare och noggrann fältstudie. Till området har bl a förts ett av objekten med naturvärden som Skogsstyrelsen identifierat. Detta delområde ligger delvis utanför länsstyrelsens gräns. I nordväst har området utökats med övre delarna av Applerumsån samt delar av ett gammalt odlingslandskap.

Foto 3. Ett klibbalkärr som klassats som ett objekt med naturvärde av Skogsstyrelsen ligger utmed ån.

Naturvärde: Områdets naturvärde är satt till klass 2. Klassningen stödjer sig på den bedömning som länsstyrelsen gjort (Forslund 1997). Hela området karaktäriseras av en ganska låg påverkan. Förekomsten av död lövved torde ge goda förutsättningar för vedberoende arter. Skogsmiljöerna utmed bäcken bedöms t ex vara viktiga för den rödlistade mindre hackspetten. Dessutom bör påpekas att området kring åns mynning i havet är unikt för Kalmar län (Borger 2007 i brev). Sötvattnet härstammar från hela avrinningsområdet, vilket förstärker detta områdes naturvärden.

2 Parkmiljö och lövskog kring sjukhuset Klass 3

Beskrivning: Detta område ligger i direkt anslutning till Oskarshamns sjukhus. Det består dels av en lövskog och dels av parkmiljö med gamla grova ädellövträd, huvudsakligen ek. I lövskogen finns relativt gott om död ved, både i form av torrträd, högstubbar och av lågor. Här finns även ett fuktigt till blött parti, se **foto 4** nedan, där flera grövre ekar dött. I anslutning till vårdcentralen står ett par gamla tallar, i barken på den ena fanns gnagspår efter svart praktbagge. Längst i söder har Skogsstyrelsen identifierat en grov ek som nyckelbiotop (Wadstein 1999d).

Avgränsning: Området avgränsas i norr av riksväg 23 och i öster av en kraftledningsgata. I övrigt avgränsas området huvudsakligen av en väg.

Naturvärde: Området bedöms ha stora naturvärden för faunan inte minst på grund av förekomsten av gamla träd och död ved. Att så är fallet visar även fyndet av den krävande skalbaggen svart praktbagge. De gamla ädellövträden torde även vara av relativt stor betydelse för kryptogamfloran. Skogsstyrelsen har t ex bedömt att den grova ek som klassats som nyckelbiotop sannolikt hyser rödlistade insekter eller lavar (Wadstein 1999d).

Foto 4. I lövskogen finns ett fuktigt parti, till höger på foto.

3 Barrskog söder om Tratten Klass 3

Beskrivning: Söder om bostadsområdet Tratten och sydväst om Oskarshamns sjukhus ligger detta område. Det är lämnat opåverkat av skogsbruk under lång tid. Anledningen till detta är av hänsyn till rörligt friluftsliv (Anon 199? & Lennartsson muntl.). På torrare marker, med

bland annat hällar, är tall det helt dominerande trädslaget, se **foto 5** ovan. I fuktigare partier blir graninslaget större och dominerar vissa delar. Enligt skogsbruksplanen (Anon. 1992?) är trädslagsfördelningen 60 procent tall, 30 procent gran och 10 procent löv och beståndsåldern 115 år, dvs ca 125 år idag. Beståndet är både flerskiktat och olikåldrigt. Då det lämnats orört under längre tid samt börjar bli gammalt har det utbildats en hel död ved, av bland annat granlågor.

Avgränsning: Området avgränsas i öster och i söder av en grusväg och i norr mot bostadsområdet Tratten. I väster var avgränsningen svår att göra då området successivt övergår i mer påverkade skogar. Detta innebär att avgränsningen möjligen borde revideras vid en noggrannare studie.

Foto 5. Barrskogen med hällar söder om bostadsområdet Tratten.

Naturvärde: Skogar som är olikåldriga och flerskiktade har alltid ett visst naturvärde. Detta områdes naturvärde förstärks av att träden dessutom börjar komma upp i ålder och att död ved finns.

4 Våtmarks- och skogsmosaik i sydöst Klass 3

Beskrivning: I Kronoparkens sydöstra del ligger ett intressant område med flera våtmarker omgivna av tallskog. I områdets norra del ingår ett bestånd som klassats som objekt med naturvärde av Skogsstyrelsen (Wadstein 1999c). Beståndsåldern är satt till 125 år enligt skogsbruksplanen (Anon 199?) vilket innebär ca 135 år idag. I beståndet finns enstaka tallar som är betydligt äldre än så, en grov uppskattning är att ett par av dem är cirka 250 år. Längst i söder är tallskogen också ganska gammal och här finns flera gamla stubbar med spår efter en skogsbrand. Ingående våtmarker är opåverkade av dikningar. De två i söder är störst och delvis bevuxna med tall och det finns en del talltorrakor bland de levande träden.

Avgränsning: Områdets avgränsning har gjorts för att få med en helhetsmiljö med gammal skog och opåverkade våtmarker. Detta innebär att det inom området finns mindre partier med trivialare tallskog.

Naturvärde: Området är mycket representativt för regionen. Förekomsten av de gamla tallarna förstärker naturvärdet. Dessa träd utgör dessutom potentiella boträd för olika rovfåglar. Våtmarkerna är ovanliga för Oskarshamns kommun både på grund av deras storlek och deras orördhet (Lennartsson muntl. & Hellqvist muntl.). De torde dessutom ha stor betydelse för olika fåglar.

Karta 4. Biologiskt intressanta områden i Kronoparken, **rött** är **Klass 2 - områden av regionalt värde**, **lila** är **klass 3 - områden av kommunalt värde** och **blått** är **klass 4 - områden av lokalt värde**.

5 Lövskog utmed riksväg 23

Klass 4

Beskrivning: Detta område ligger som en bård utmed riksväg 23. Det består av en lövskogsmiljö huvudsakligen bestående av björk men med spridda lite grövre ekar.

Avgränsning: Områdets avgränsas i norr av riksväg 23. I övrigt utgörs dess gränser av de bestandsgränser som finns mellan lövskogen och omgivande barrskogar.

Naturvärde: Områdets naturvärde är främst knutet till förekomsten av ek. Naturvärdet kan bestå och ökas om ekarna får stå kvar. Att röja under dem kan eventuellt vara önskvärt.

6 Mindre skogs- och våtmarksområde

Klass 4

Beskrivning: Detta är ett mindre skogs- och våtmarksområde i den östra delen av Kronoparken. I området finns ganska gott om äldre tallar, åtminstone drygt 100 år gamla. Några av dem står i kanten till våtmarkerna några är lämnade som fröträd eller som naturvårdshänsyn. Våtmarkerna är opåverkade av dikningar och bland arter på våtmarkerna märks skvattram, se *foto 6* nedan, och relativt rikligt med tranbär.

Foto 6. Våtmark bevuxen med skvattram och tall.

Avgränsning: Området avgränsas huvudsakligen av hyggen.

Naturvärde: Området har ett naturvärde på grund av de gamla tallarna och att områdets våtmarker är opåverkade från dikning.

7 Lövdominerad skog vid Tratten

Klass 4

Beskrivning: I anslutning till bostadsområdet Tratten finns huvudsakligen lövdominerad skog. Skogen har skötts extensivt p g a närheten till bostadshusen och förekomst av fornlämningar (Anon 199?). I området finns några grövre ekar. I söder är björk det dominerande trädslaget medan det finns ett område med mycket tall i nordväst.

Avgränsning: Området avgränsas huvudsakligen av bostadsområdet Tratten. I söder och sydväst utgör angränsande barrdominerade bestånd gränsen.

Naturvärde: Området har huvudsakligen ett naturvärde på grund av att det skötts extensivt samt att det finns naturvårdsmässigt intressanta ekar.

8 *Aspförekomster i väster*

Klass 4

I områdets västra del finns ett relativt stort inslag av asp i barrskogen. Flera gamla och grova träd noterades och några hade döda grövre grenar. Aspar har generellt sett sparats vid avverkningar (Lennartsson Muntl.) inom Kronoparken.

Avgränsning: Någon avgränsning av ett större område har inte gjorts. Istället har några små områden med större aspinslag markerats på kartan. Det skall poängteras att det i närområdet till dessa områden finns fler.

Naturvärde: De grova/gamla asparna torde kunna hysa intressanta vedlevande arter knutna till gammal aspved. Denna typ av skogsmiljö har höga naturvärden och är inte helt ovanlig i regionen (Stighäll muntl.) men förekommer inte så allmänt på andra platser. Asp är dessutom ett viktigt trädslag för hålhäckande fågelarter. För att naturvärdena skall bestå och öka är det viktigt att aspar även i fortsättningen skonas vid olika typer av skogsbruksåtgärder.

6. Områdets sociala naturvärden

Att området har höga sociala naturvärden har påtalats av flera personer (Hellqvist, Lidberg-Jönsson, Lihnell-Järnhyster & Lennartsson muntl.). Detta har med tydlighet bekräftats vid

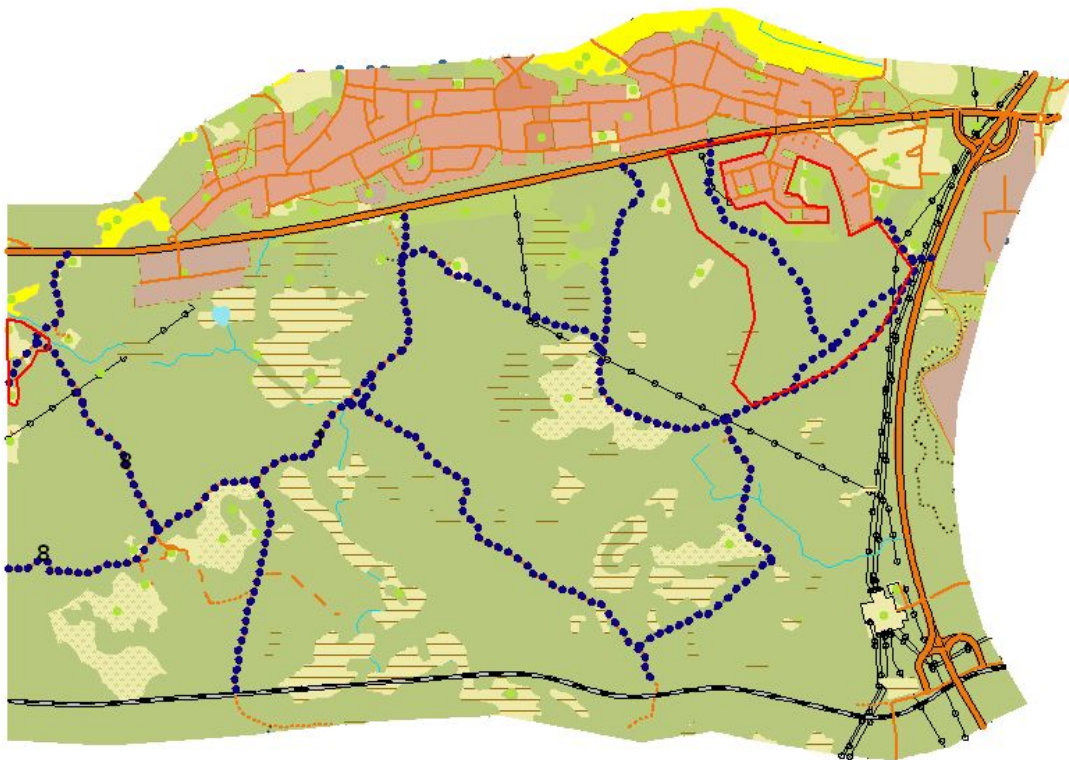
Foto 7. En av stigarna i området söder om bostadsområdet Tratten.

fältinventeringen. Vid samtliga fältbesök har det funnits gott om folk i området t ex hundägare som rastar sina hundar, svamplockare, personer som genomfört skogspromenader etc. Dessa

personer bedöms både komma från närområdet som bostadsområdena Tratten, Svalliden och Döderhult liksom från mer avlägsna delar av Oskarshamn.

I området finns åtminstone en föreningsstuga, hemvärnets som ligger vid infarten till Kronoparken (öster om Svallidens industriområde). I väster finns ett område med skjutbanor som tycks nyttjas en hel del, även om inga personer varit där i samband med fältinventeringen.

Tre områden bör lyftas fram som speciellt viktiga ur social naturvärdesynpunkt. Det är dels området kring skjutbanan i öster och dels skogsområdena söder och sydväst om bostadsområdet Tratten. Slutligen skall det system av stigar och grusvägar som finns spritt i hela området framhållas. Det är uppenbart att det är på dessa som huvudparten av områdets besökare går/vandrar när de besöker området. Ett exempel på en typisk stig i området framgår av **foto 7**, ovan. Läget av de intressanta områdena samt många av stigarna/grusvägarna framgår av **karta 5** nedan.

Karta 5. Kronoparken har höga sociala naturvärden och används flitigt av Oskarshamnare. Två områden med speciellt höga sociala naturvärden framgår av kartan och är **rödmarkerade**. Delar av det omfattande system av stigar och grusvägar som används vid besök i området är markerat med **mörkblåa prickar**.

7. Referenser

7.1 Litteratur

- Anon. 1992? *Skogsbruksplan* (för bl a Kronoparken) Upprättad av Skogsvårdsstyrelsen.
- Forslund, M. 1997. *Natur i Östra Småland*. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar. 382 sid.
- Rühling, Å. 1997. *Floran i Oskarshamns kommun*. SBF-Förlaget, Lund. 327 sid.
- Ehnström, B. & Axelsson, R. 2002. *Insektsnag i bark och ved*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. 512 sid.
- Lundqvist, L. 2006. Kulturmiljöanalys Kronoparken Oskarshamn. RAÄ. Linköping.
- Nitare, J. (red.) 2000. *Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer*. Skogsstyrelsen, Jönköping. 384 sid.
- Nitare, J. 2006. *Taggvampsskogar. Hotade och skyddsvärda*. Åtgärdsprogram för hotade arter. Skogsstyrelsen, Jönköping. 6 sid.
- Wadstein, M. 1999a. Beskrivning över: Objekt med naturvärden, på fastigheten Döderhult 1:1. Lagmanskvarnån, Tallskog. Inventerat 1999-06-01. Skogsvårdsstyrelsen.
- Wadstein, M. 1999b. Beskrivning över: Objekt med naturvärden, på fastigheten Döderhult 1:1. Lagmanskvarnån, Alsumpskog. Inventerat 1999-06-01. Skogsvårdsstyrelsen.
- Wadstein, M. 1999c. Beskrivning över: Objekt med naturvärden, på fastigheten Döderhult 1:1. Kvastmossen, Tallskog. Inventerat 1999-06-01. Skogsvårdsstyrelsen.
- Wadstein, M. 1999d. Beskrivning över: Registrerad nyckelbiotop, på fastigheten Döderhult 1:52. Grönlid, Grova ädellövträd. Inventerat 1999-06-01. Skogsvårdsstyrelsen.

7.2 Internet

Länsstyrelsens våtmarksinventering: http://www-vmi.slu.se/Vmi/VmiTable/Select/ObjReportN_Map.jsp?LocType=LOID&LocID=H05G9H01&X=1535449&Y=6347243 (2006-12-07).

7.3 Kontaktade personer

- Borger, T. Fiskefunktionen Länsstyrelsen i Kalmar 0480-82245.
- Brenander, Jan. Oskarshamnsbygdens fågelklubb. 0491-816 79.
- Hellqvist, Björn. Oskarshamnsbygdens fågelklubb. 0491-650 82.
- Lennartsson, Ingemar. Distriktschef, Skogsstyrelsen Högsby distrikt. 0491-84 555.
- Liedberg-Jönsson, Bodil. Samhällsbyggnadschef, Samhällsbyggnadskontoret, Oskarshamns kommun. 0491-88 000.
- Lindquist, Stefan. Handläggare, Naturresursfunktion vid Miljöenheten, Länsstyrelsen i Kalmar län. 0480-824 10.
- Lihnell-Järnheter, Catharina. Ordförande i Döderhults Naturskyddsförening. 0491-313 23.
- Stighäll, Kristoffer. Projektledare, Vitryggsprojektet, Svenska Naturskyddsföreningen 08-702 65 00.
- Torstensen, Helge. Oskarshamnsbygdens fågelklubb. 08-749 00 14.
- Wijnblad, Erik. Platsekolog, Svensk Kärnbränslehantering AB, Figeholm. 0491-76 78 00.